

Voorwoord

Heeft u in januari 2002 op televisie gekeken naar de serie Genen en Gedrag bij Teleac? Heeft u in april in de krant gelezen over het onderzoek in Utrecht naar betere therapie voor onhandelbare kinderen? Bent u in juni op ons congres *Ervaring gebundeld* geweest? Heeft u in oktober in de kranten gelezen over de campagne Kind in de Knel? Heeft u in november bij Gezondheidsplein de uitzending over borderline gezien? Heeft u in december de nieuwste brochure over rouw en verliesverwerking besteld? Allemaal projecten en activiteiten waaraan het NFGV heeft meegewerkt of meebetaald. In dit jaarverslag kunt u daarover en over vele andere activiteiten en projecten lezen. We laten een aantal hoogtepunten en activiteiten de revue passeren om u een beeld te geven van wat wij in het jaar 2002 hebben bereikt en leggen daarmee verantwoording af over hetgeen wij hebben gedaan met het ons geschonken geld. U vindt in dit verslag een helder en duidelijk financieel overzicht. Het uitgebreide financieel jaarverslag kunt u aanvragen bij het secretariaat van het NFGV 030 297 11 97.

Ruim drie miljoen mensen zijn van tijd tot tijd uitgeschakeld door psychische problemen en sommige mensen lijden hun hele leven aan een psychische ziekte. Ook de omgeving van mensen met psychische problemen – partners, kinderen, ouders – heeft ermee te maken. Het Nationaal Fonds Geestelijke Volksgezondheid zet zich al meer dan 50 jaar in om de geestelijke volksgezondheid in Nederland te bevorderen.

Ook in 2002 was ons werk niet mogelijk geweest zonder de steun en het werk van begunstigers, donateurs, collectanten, collecte-coördinatoren, promotoren, bestuursleden, commissieleden en de bureaumedewerkers. Wij willen al deze mensen hartelijk danken.

Hopelijk draagt ook u ons werk een warm hart toe en heeft u aandacht voor geestelijke gezondheid.

prof. dr. Paul Schnabel
Voorzitter bestuur

drs. Ronald Gorter
Directeur

1 Aandacht voor geestelijke gezondheid

Het werkterrein van het NFGV is zeer breed. Er zijn vele psychische problemen en stoornissen en heel veel mensen die daar last van hebben. Ruim drie miljoen mensen zijn van tijd tot tijd uitgeschakeld door psychische problemen en sommige mensen lijden hun hele leven aan een psychische ziekte. Ook de omgeving van mensen met psychische problemen – partners, kinderen, ouders – hebben ermee te maken. Het NFGV heeft in 2002 vier gebieden gekozen die extra aandacht krijgen: *Kinderen en Jeugd*, *Geestelijke gezondheidszorg en werk*, *Zelfhulp en versterking van het cliëntenperspectief in de zorg en Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGz)*.

1. Kinderen en jeugd

De meeste kinderen groeien op in harmonie, zonder ernstige problemen. Maar er zijn ook kinderen die extra aandacht vragen. Het aantal jongeren in de leeftijd van 13 tot 18 met een psychische stoornis wordt geschat op 237.000. Dat zijn bijvoorbeeld jongeren met gedragsstoornissen, ADHD, depressies, angsten, of eetstoornissen. Er zijn ook kinderen die door hun ouders psychische mishandeld worden of emotioneel verwaarloosd. Uit onderzoek weten we dat mensen de psychische misère uit hun jeugd hun hele leven met zich meedragen en dat ze op latere leeftijd vaak steeds opnieuw in de problemen komen, of afhankelijk worden van zorg. Redenen genoeg om er vroeg bij te zijn. Aan de signalering van psychische problemen bij kinderen en jongeren, en vervolgens de behandeling en begeleiding kan nog veel worden verbeterd.

2. Psychische problematiek en werk

Er zitten in Nederland ruim 900.000 mensen in de WAO. Dertig procent daarvan, dus 270.000 mensen, is afgekeurd wegens psychische klachten. Overspannenheid, stress, burnout, maar ook zwaardere klachten zoals depressies eisen hun tol. Veel mensen staan wegens psychische problemen op een zijspoor. Het NFGV wil de kennis over psychische problematiek die met werk te maken heeft vergroten. Hoe kunnen we ervoor zorgen dat mensen plezier houden in hun werk en niet burn-out raken. Er moet betere voorlichting komen over stress en het voorkomen van arbeidsgelateerde psychische problematiek. De begeleiding en behandelingsmethoden moeten worden uitgebreid.

3. Zelfhulp en versterking van het cliëntenperspectief in de zorg

Naast professionele zorg is zelfhulp van groot belang bij de behandeling van psychisch leed. Lotgenotencontact helpt mensen bij het herkennen en erkennen van problemen. Veel vrijwilligers, cliënten en familielieden, zijn actief bij het geven van voorlichting en het organiseren van gespreksgroepen. Er zijn honderden van deze gespreksgroepen zoals over fobieën, manische depressiviteit, schizofrenie.

Het NFGV heeft in de afgelopen jaren tientallen projecten gesteund. Maar er moet nog meer gebeuren. Bijvoorbeeld: meer inbreng van ervaringsdeskundigheid in de behandeling zelf, betere bejegening van cliënten, empowerment van cliënten, wetenschappelijk onderzoek vanuit het perspectief van cliënten. Het NFGV wil de samenwerking tussen cliëntenorganisaties bevorderen. Omdat cliënten- en familieorganisaties minder krachtig zijn als professionele zorginstellingen is het goed de betrokkenheid van cliënten te bundelen en om samen projecten te starten die de levensomstandigheden van cliënten verbeteren.

4. Openbare geestelijke gezondheidszorg

De openbare geestelijke gezondheidszorg speelt zich af in het publieke domein. De mensen op wie deze zorg zich richt hebben vaak meerdere problemen tegelijkertijd, zoals psychiatrische en psychische problemen, lichamelijke en verslavingsproblemen. Zij hebben zorg nodig maar vragen daar zelf niet om of zijn niet in staat om gebruik te maken van de reguliere hulpverlening. Deze mensen zijn vaak maatschappelijk geïsoleerd en kwetsbaar.

Het is de oudste en een van de belangrijkste taken van de geestelijke gezondheidszorg om hier een helpende hand te bieden. Dat betekent anno 2003 niet: “afvoeren, platspuiten en opsluiten”. Dat betekent wel: opzoeken, contact maken, vragen wat er aan de hand is, begeleiding en medicatie aanbieden, en als het nodig is een opname regelen.

De openbare geestelijke gezondheidszorg is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de GGD, geestelijke gezondheidszorginstellingen, verslavingszorg, justitie en maatschappelijke opvang.

Het NFGV wil investeren in betere begeleidingsmethoden. Ook wil het NFGV het aanzien van dit werk verbeteren. Openbare geestelijke gezondheidszorg, of sociale psychiatrie, heeft weinig aanzien, net zoals de mensen om wie het gaat. En dat is onterecht.

2 Subsidietoekenningen 2002

Een groot deel van zijn inkomsten besteedde het NFGV aan subsidies. Er was geld voor wetenschappelijk onderzoek en voor projecten ter verbetering en vernieuwing van de zorg voor mensen met psychische problemen. Het NFGV kreeg ook in 2002 weer zeer veel aanvragen voor een subsidie. De stafmedewerkers subsidie behandelden deze en stuurden 135 aanvragen door naar het bestuur voorzien van een advies. Het bestuur honoreerde in vier vergaderingen 38 aanvragen voor een totaalbedrag van € 579.259,-. Aanvragen binnen de vier aandachtsgebieden kregen voorrang.

De subsidieaanvragen zijn ingedeeld in drie categorieën:

- A. Voorlichting en Preventie;**
- B. Wetenschappelijk onderzoek;**
- C. Vernieuwing en verbetering van de zorg.**

Een volledig overzicht van gehonoreerde aanvragen vindt u achterin dit verslag.

A. Voorlichting en Preventie

Voorkomen is beter dan genezen, daarom financiert het NFGV projecten die tot doel hebben te voorkomen dat mensen psychisch ziek worden. Naast onze eigen publiekvoorlichting financieren wij ook voorlichtingsactiviteiten van anderen.

VOORBEELDEN VAN GEFINANCIERDE ACTIVITEITEN IN 2002

- **Grey Power: Later als ik oud ben**

Met de boodschap: “Je hoeft je niet te laten wegzetten, iedereen kan, naar vermogen, actief en op een volwaardige manier participeren in onze samenleving”, wil Stichting Grey Power de bewustwording van 50-plussers bevorderen. Het NFGV gaf subsidie voor het eerste project van de stichting, de theatrale voordracht van actrice Mary Michon: *Later als ik oud ben*. In deze voordracht wordt het thema ‘ouder worden’ inclusief depressiviteit, rouw, verlies van schoonheid en jeugd, op ludieke wijze door haar besproken.

- **Rouwen om iemand die wordt vermist, brochure voor hulpverleners**

Achterblijvers van vermiste personen maken een rouwproces door. Dit rouwproces is anders dan wanneer een dierbare overlijdt. De kennis van hulpverleners van dit specifieke verwerkingsproces schiet vaak tekort, doordat het relatief weinig voorkomt. Wanneer hulpverleners in hun werk met het

probleem in aanraking komen, vragen zij geregeld advies aan de Vereniging Achterblijvers na Vermissing (VAV). De VAV maakte een brochure waarmee hulpverleners een goede behandeling kunnen bieden aan mensen die de vermissing van een dierbaar persoon moeilijk kunnen verwerken.

- **Documentaire huiselijk geweld**

Een kind dat geregeld getuige is van scheldpartijen tussen zijn vader en moeder, van mishandeling van zijn moeder door zijn vader, kan daardoor ernstige angstgevoelens of gedragsproblemen ontwikkelen. Tot nu toe was er weinig aandacht voor kinderen die getuige zijn (geweest) van huiselijk geweld. Clé Jansen Videoproducties maakte twee documentaires. Eén ervan is voor begeleiders in centra voor vrouwenopvang (waar veel mishandelde vrouwen met hun kinderen schuilen), de andere documentaire is voor de (jeugd)zorg en het onderwijs.

B. Wetenschappelijk onderzoek

Onderzoek is nodig om beter inzicht te krijgen in het ontstaan van psychische problemen en de behandeling ervan. Het NFGV financiert onderzoek dat relevant is voor de praktijk. Onderzoek waarvan wij verwachten dat het leidt tot concrete verbetering van de zorg.

VOORBEELDEN VAN GEFINANCIERD ONDERZOEK IN 2002

- **Trimbos-instituut: Succesfactoren in vriendendiensten/maatjesprojecten**

Het NFGV heeft van begin af aan de ontwikkeling van vriendendiensten gestimuleerd. Door de vermaatschappelijking van zorg blijken (ex-)psychiatrische patiënten behoefte aan steun te hebben van 'vrienden' of maatjes. Er bestaan intussen bijna zestig van dergelijke projecten. De vriendendiensten voorzien in een duidelijke behoefte maar werkt het ook? Het Trimbos-instituut gaat daarom onderzoeken of het sociaal isolement inderdaad wordt doorbroken, of de kwaliteit van leven wordt verbeterd en wat de succes- en faalfactoren zijn van koppels. Het NFGV subsidieert dit onderzoek omdat het een bijdrage levert aan de verbetering van de kwaliteit en de werkwijze van vriendendiensten. Bovendien kan het onderzoek leiden tot een duidelijker plaats van de vriendendiensten in de totale zorg van psychiatrische patiënten.

- **'Stepped Care' bij psychische klachten**

Depressie, angststoornissen en spanningsstoornissen zijn psychische problemen die vaak voorkomen en waarvoor het niet altijd nodig is om in therapie te gaan. Soms zijn de klachten zelf te verhelpen door bijvoorbeeld aan de slag te gaan met een zelfhulpboek of een video, eventueel gecombineerd met gesprekken met een sociaal psychiatrisch verpleegkundige. De huisarts kan daarnaast medicijnen voorschrijven. Gaan de klachten niet over, dan kan alsnog een intensievere behandeling gevolgd worden. Deze stapsgewijze, efficiënte manier van zorg verlenen is afkomstig uit de lichamelijke gezondheidszorg. Stichting Adhesie uit Deventer onderzoekt of deze methode in de geestelijke gezondheidszorg leidt tot een grotere tevredenheid van de cliënt en een betere samenwerking tussen onder andere huisartsen en de geestelijke gezondheidszorg.

Het NFGV financiert, in samenwerking met andere instellingen, vier bijzonder hoogleraarschappen. Via zo'n leerstoel kunnen thema's die in bestaande onderzoeksprogramma's onvoldoende aan bod komen, wetenschappelijk worden onderzocht. Het gaat steeds om thema's uit de praktijk van de geestelijke gezondheidszorg.

Sociale en Communicatieve Aspecten van de Psychiatrie, prof. dr. H. Kraan, psychiater.

De leerstoel aan de Universiteit Twente is ingesteld met de Stichting Bevordering Wetenschappelijk Onderzoek en Onderwijs GGZ Twente.

Verliesverwerking, prof. dr. J. van den Bout, psycholoog. De leerstoel aan de Universiteit Utrecht is ingesteld met de Landelijke Stichting Rouwbegeleiding (LSR).

Preventieve geestelijke gezondheidszorg, prof. dr. C.M.H. Hosman, psycholoog. De leerstoel aan de Universiteit Maastricht is ingesteld met de Nederlandse Vereniging voor Preventie en GVO (NVPG).

Professionalisering van de geestelijke gezondheidszorg, prof. dr. G. Hutschemaekers, psycholoog. De leerstoel aan de Katholieke Universiteit Nijmegen is ingesteld met De Gelderse Roos Geestelijke Gezondheidszorg en het Trimbos-instituut.

C. Vernieuwing en verbetering van de zorg.

Veel instellingen investeren in verbetering van behandelingen en in patiëntenzorg. Het NFGV vult aan waar nodig en waar mogelijk.

VOORBEELDEN VAN GEFINANCIERDE PROJECTEN IN 2002

- **Ouders Dichterbij**

Als een vader of moeder geestelijk in de war is, of verslaafd is aan alcohol of drugs, kunnen de kinderen daardoor ernstige psychische schade oplopen. Soms wordt een kind om die reden tijdelijk of permanent onder de hoede van de ouder vandaan gehaald. Dit wordt niet gemakkelijk gedaan, want het uit elkaar halen van ouder en kind is zowel voor de ouder als voor het kind een traumatische gebeurtenis.

Het Platform Ouders Dichterbij vindt dat uithuisplaatsing niet in alle gevallen nodig is, als de ouders maar goede ondersteuning zouden krijgen. Helaas is de juridische positie van ouders met psychische problemen zwak en wordt bij voorbaat gedacht dat de ouder een negatieve invloed heeft op het kind. Het Platform Ouders Dichterbij wil ouders helpen bij het vervullen van de ouderrol en het inschakelen van de juiste juridische hulp. Het project *Ouders Dichterbij* wordt opgezet en uitgevoerd door het Basisberaad GGz in Rotterdam.

- **AMK Amsterdam, protocol kindermishandeling**

De Advies- en Meldpunten Kindermishandeling (AMK's) hanteren bepaalde richtlijnen om vast te kunnen stellen of er sprake is van lichamelijke of psychische mishandeling. Om onderwijzers op basisscholen te helpen kindermishandeling vroegtijdig te signaleren, heeft het AMK Amsterdam basisscholen in Amsterdam aanwijzingen gegeven. Nu wilde het AMK Amsterdam ook kinderdagverblijven en peuterspeelzalen dergelijke richtlijnen bieden en stelde deze op met financiële steun van het NFGV.

- **Theaterproject: Een Gekke Buurt**

Vroeger stonden psychiatrische ziekenhuizen buiten woonwijken. Tegenwoordig wonen steeds meer mensen die psychisch ziek zijn in (beschermde) woonvormen in woonwijken. Stichting Welzijnswerk Centrum Zuid in Haarlem maakte met hulp van professionele spelers een theaterstuk voor en door buurtbewoners, waaronder de (ex-)psychiatrische patiënten van de wijk Centrum Zuid. Het stuk gaat over de problemen die psychiatrische patiënten tegenkomen in de buurt. Doordat verschillende groepen buurtbewoners samen aan dit project werkten, maakten ze automatisch contact. Het stuk hield bovendien het publiek een spiegel voor: hoe gaan wij om met psychisch zieke mensen?

- **Ziezo: praktijkhuis voor mensen met een eetstoornis**

Een eetstoornis is heel moeilijk te overwinnen. De draad oppakken na een behandeling is niet gemakkelijk in een omgeving waarin je de enige bent met een eetstoornis. Je komt allerlei moeilijke situaties tegen. Koken bijvoorbeeld, een dagelijks terugkerende activiteit, wekt weerzin op. Kleren kopen is ook moeilijk, want je wordt noodgedwongen geconfronteerd met je lichaam. 'Gezellig uitgaan' gaat helaas vaak samen met een hapje en een drankje.

Voor mensen met een eetstoornis zijn er verschillende nazorgmogelijkheden, zoals praatgroepen van lotgenoten. Het NFGV heeft subsidie gegeven voor een vernieuwend nazorgproject: het zogenaamde 'Praktijkhuis' van ZieZo, een zelfhulporganisatie op het gebied van eetstoornissen. Het bijzondere aan het Praktijkhuis is dat het geleerde direct in de praktijk toegepast kan worden. In een huiselijke praktijkruimte oefenen lotgenoten samen moeilijke situaties zoals boodschappen doen, koken en gezamenlijk eten, gezellige dingen doen en op een verantwoorde manier sporten. Ook kunnen de vrouwen cursussen volgen over onder andere solliciteren, relaties en zwangerschap.

- **Relatiebureau "Metgezel"**

Vijf jaar geleden steunde het NFGV de oprichting van relatiebureau "Klikt 't" in Nieuwegein. Dit relatiebureau voor mensen met een sociale of psychiatrische handicap leidt na vijf jaar nog steeds een bloeiend bestaan; de hulp van het bureau wordt veelvuldig ingeroepen om een partner te vinden. Psychiatrische patiënten wonen vaak geïsoleerd, in een beschermde woonvorm of in een psychiatrisch ziekenhuis. Ook is het door hun stoornis vaak moeilijk om nieuwe contacten te leggen en te onderhouden. Een relatie- en contactbegeleidingsbureau speciaal voor mensen met psychische problemen biedt dan uitkomst.

In navolging van "Klikt 't" gaf het NFGV in 2002 subsidie aan bureau "Metgezel" in Arnhem.

- **Atelier en galerie Leonardo Da Vinci**

Onder de naam Stichting Atelier en Galerie *Leonardo da Vinci* is in Ermelo een bijzonder project gestart: mensen met artistiek talent én een psychische, verstandelijke of lichamelijke handicap maken kunst, en exposeren en verhuren het zelf.

- **GGNet: Dwang en drang**

Een lastig probleem in de geestelijke gezondheidszorg is dat van dwang en drang. Soms moeten mensen die erg in de war zijn door hulpverleners "met harde hand" tot rede gebracht worden, via separatie en dwangmedicatie. Dat is voor alle betrokkenen – patiënten, familieleden en verwanten, maar ook voor de hulpverleners zelf – altijd erg ingrijpend. Een aantal grote GGZ-instellingen heeft het initiatief genomen om de zorg op dit punt te verbeteren. Zij zijn een omvangrijk project gestart waarin vele

afdelingen van GGZ-instellingen verspreid over het hele land aan meedoen. Het project voorziet in uitwisseling van ervaringen, wetenschappelijk onderzoek, methodiekontwikkeling en bijscholing. Het NFGV draagt bij in de landelijke coördinatie van het project.

- **Boek en congres: Ervaring gebundeld**

Er zijn in Nederland ruim 75 cliënten- en familieorganisaties actief in de geestelijke gezondheidszorg. Hun belangrijkste activiteiten zijn belangenbehartiging, lotgenotencontacten en voorlichting. Er is sprake van een groeiende deelname van cliëntenorganisaties aan besturen en overlegorganen. Organisaties spelen ook een rol bij het ontwikkelen van een regiovisie en zijn actief betrokken bij het opstellen van richtlijnen en protocollen voor behandeling. Veel van die organisaties hebben vergelijkbare doelstellingen en werkwijzen, maar toch profiteren ze nog weinig van elkaars kennis en kunde.

Versterking van het cliëntenperspectief in de zorg is een van de aandachtsgebieden van het NFGV. Het fonds heeft in de afgelopen jaren tientallen projecten op dit gebied gefinancierd.

In 2001 gaf het NFGV opdracht aan dr. Sonja van 't Hof en drs. Tamara Versteegen tot een onderzoek naar de cliënten- en familieorganisaties in de ggz. Zij schreven daarover het boek *Ervaring gebundeld*. Ter gelegenheid van het uitkomen van het boek organiseerde het NFGV met het Patiëntenfonds (nu Fonds PGO) en ZonMw een congres op 5 juni 2002. Het congres was zeer goed bezocht en de reacties positief. Op het congres is door verschillende organisaties de suggestie gedaan om een platform op te richten waarin cliënten- en familieorganisaties elkaar vaker kunnen treffen. Het NFGV juicht dit toe en levert vervolgens ook een bijdrage voor de aanloopfase van zo'n platform.

- **Speltherapie voor kinderen (uit Fundashon Boy Winkel)**

Kinderen met een autistische stoornis, met angststoornissen, met sociaal-emotionele problemen of met traumatische ervaringen hebben baat bij speltherapie en sociale vaardigheidstraining. Dit biedt de Stichting Opvoedingsondersteuning aan Kinderen met een Handicap (SOKH). Het centrum van de SOKH heeft ook een speltheek. Het SOKH krijgt in afwachting van structurele financiering een subsidie voor 2003 uit het Fundashon Boy Winkel. Dit is een fonds op naam binnen het Nationaal Fonds Geestelijke Volksgezondheid (NFGV) in Nederland ter nagedachtenis van Christiaan Michael 'Boy' Winkel die lange tijd werkzaam was als psychiater en adviseur van het Departement Volksgezondheid en Milieu op Curaçao. Uit het Fundashon Boy Winkel worden activiteiten op Curaçao gefinancierd voor (ex-)psychische patiënten om weer deel te nemen aan het maatschappelijk leven. Goede zorg aan kinderen met psychische problemen draagt ertoe bij dat ook zij beter in de samenleving functioneren.

Secretariaten

Sinds 1 augustus 1998 geeft het bureau van het NFGV ambtelijke ondersteuning aan het Antonia Wilhelmina Fonds. Dit fonds bestaat sinds 1913 en zet zich in voor de kwaliteit van de zorg- en dienstverlening voor mensen met een verstandelijke handicap en voor mensen met een psychische stoornis. Maatschappelijke integratie van deze doelgroepen staat hierbij voorop. De staffunctionaris subsidieverzoeken van het NFGV is als ambtelijk secretaris gedetacheerd bij het AWF en als zodanig verantwoordelijk voor de voorbereiding van bestuursvergaderingen en de totale afhandeling van de administratie van subsidieverzoeken. In 2002 ontving het Antonia Wilhelmina Fonds in totaal 130 verzoeken voor subsidie.

Het NFGV voert ook het secretariaat van de Stichting Psychiatrie & Filosofie. Deze stichting is in 1988 opgericht op initiatief van De heer. R.J. van Helsdingen en stelt zich ten doel het wetenschappelijk onderzoek te bevorderen op het grensgebied van psychiatrie en wijsbegeerte.

3 Voorlichting

Publieksvoorlichting over psychische problemen is de tweede kernactiviteit van het NFGV. Eén op de vijf mensen, dat zijn ruim 3 miljoen Nederlanders, heeft van tijd tot tijd psychische problemen. Mensen met psychische problemen vinden het vaak moeilijk om over psychische problemen te praten. Daardoor blijven velen van hen met hun problemen zitten. Omgekeerd weten mensen in de omgeving vaak niet hoe ze moeten reageren en wat ze kunnen doen om te helpen. Met voorlichting wil het NFGV mensen bewust maken van het bestaan en de omvang van psychische problemen, psychische problemen bespreekbaar maken, zorgen dat mensen juiste informatie hebben over verschillende psychische ziekten, begrip bevorderen voor mensen met een psychische ziekte en mensen de weg wijzen naar steun en hulp.

VOORLICHTING IN 2002

Brochures, video's en boeken

In 2002 zijn vier nieuwe brochures verschenen in de NFGV-reeks: Pesten bij kinderen en volwassenen, Depressie bij ouderen, Gokverslaving en Rouw en verliesverwerking. Daarmee kwam het aantal brochures over psychische problemen op 16. De brochures worden geschreven door de GVO-functionaris in samenwerking met verschillende deskundigen uit de geestelijke gezondheidszorg en ervaringsdeskundigen. De brochures zijn bedoeld voor mensen met beginnende klachten en hun omgeving, maar de informatie is ook nuttig voor mensen bij wie al een diagnose is gesteld en voor mensen in hun omgeving. Ook veel artsen en hulpverleners van instellingen in de geestelijke gezondheidszorg vragen de brochures van het NFGV aan om mee te kunnen geven aan cliënten, of om zelf te gebruiken.

De vraag naar onze brochures is net als voorgaande jaren gestegen. Wij verstuurd ruim 210.000 brochures. Het NFGV attendeert het grote publiek op de brochures met 'stopperadvertenties'. Deze advertenties plaatsen de media gratis om ruimte op een pagina op te vullen. Steeds meer instellingen en organisaties bestellen brochures bij het NFGV. Eind 2002 is een marketingplan gemaakt om nog meer beroepsgroepen (zoals apothekers, verloskundigen, sociaal psychiatrisch verpleegkundigen) en instellingen (zoals gevangenissen) te attenderen op onze brochures. Ook is een nieuwe bestelfolder gemaakt die tevens informatie geeft over het NFGV.

De Vlaamse Vereniging voor Geestelijke Gezondheid (VVGG) verspreidt met groot succes de brochures in België. De VVGG heeft een Franse vertaling gemaakt van de brochure Depressie. Deze wordt verspreid in Wallonië.

Behalve brochures heeft het NFGV boeken en videobanden over verschillende psychische ziekten. Ook hiervan zijn er in 2002 veel verkocht.

Websites

Het NFGV heeft drie websites: www.nfgv.nl, www.stressophetwerk.nl en www.psychowijzer.nl. In 2002 kwam daar tijdelijk de campagnewebsite www.kindindeknel.nl bij. Deze laatste website is gemaakt in het kader van de Nationale Dag voor de Geestelijke Volksgezondheid, waarover u elders in dit jaarverslag meer kunt lezen.

www.nfgv.nl is de 'huis'-website van het NFGV. Daarop is alles te vinden over het NFGV. Via deze website is ook het voorlichtingsmateriaal van het NFGV te bestellen.

www.stressophetwerk.nl is gericht op mensen die last hebben van stress. Op deze site staat informatie over stresscursussen bij geestelijke gezondheidszorginstellingen, een stresstest, tips en verwijzingen naar relevante informatie.

www.psychowijzer.nl is een aantal jaren geleden gemaakt als gezamenlijk initiatief van het NFGV en Stichting Korrelatie. In 2002 is het een NFGV website geworden en is de Psychowijzer aangepast aan onze huisstijl. Op de Psychowijzer staan onder meer de teksten van onze brochures.

Televisiezendtijd

In januari 2002 startte bij Teleac de serie *Genen en Gedrag*. Het NFGV was de belangrijkste externe financier van deze serie en maakte ook deel uit van de redactieraad. In zes uitzendingen werd de vraag gesteld hoe groot de rol is van genen bij angst, agressiviteit, schizofrenie, ADHD, dementie en alcoholisme. De serie werd afgesloten met een live-debat in het NCRV programma Rndom Tien. De serie werd in maart en april herhaald. De kijkcijfers waren, voor een Teleacserie, hoog.

In het najaar van 2002 werd de Teleacserie *'Ik zie het weer zitten'*, over omgaan met depressie herhaald. Het was de vierde keer dat deze serie te zien was. Alle 10.000 gedrukte boeken (met een insert van het NFGV) zijn inmiddels verkocht.

Na uitgebreide onderhandelingen en besprekingen met de AVRO en GGZ Nederland zijn we begin 2002 gekomen tot samenwerking voor een aantal items in het veelbekeken programma Gezondheidsplein, een 'dossier' op internet en een uitzending van Vinger aan de Pols. In Gezondheidsplein is onder meer aandacht besteed aan zelfhulpgroepen, ADHD, depressie, angststoornissen en borderline. Op internet stond een 'dossier' over depressie en ook de uitzending van Vinger aan de pols ging over depressie. We hebben aan het eind van het jaar besloten niet op deze manier door te gaan met de AVRO. Het was goed dat er in deze programma's meer aandacht was voor psychische problemen, maar de bijdrage van het NFGV kwam onvoldoende in beeld.

In 2002 is een nieuwe spot gemaakt voor Socutera. Daarvoor hebben we gebruik gemaakt van amateur-acteurs. In de spot is aandacht voor ons voorlichtingsmateriaal en zijn twee door ons gefinancierde projecten te zien. De spot is drie keer in een blok van drie weken uitgezonden.

Nieuwsbrief

Drie keer per jaar ontvangen onze donateurs en relaties de NFGV Nieuwsbrief. Daarin staat informatie over door ons gesubsidieerde projecten en onderzoeken, nieuw uitgekomen brochures, campagnes en bijeenkomsten. Uit de schriftelijke en telefonische reacties blijkt dat veel mensen de Nieuwsbrief goed lezen.

Beurzen en congressen

Om de landelijke bekendheid van het NFGV te vergroten en mensen te wijzen op het voorlichtingsmateriaal, presenteert het Fonds zich ook op beurzen en congressen. In 2002 stonden we bijvoorbeeld met onze stand op de 50+ Beurs, de Brein Publieksdag, de GezondheidsVakbeurs en het Voorjaarscongres van de Nederlandse Vereniging voor Psychiatrie.

4 De NFGV Ereprijs 2002

Elk jaar geeft het NFGV een Ereprijs aan een persoon of organisatie die zich op bijzondere wijze heeft ingezet voor de geestelijke gezondheidszorg in Nederland.

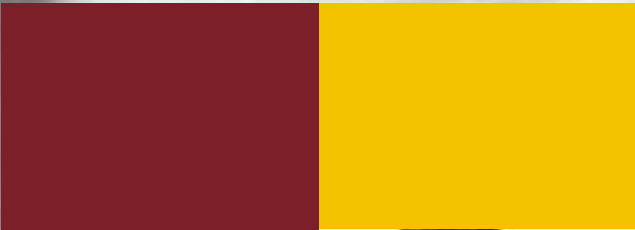
Het bestuur van het NFGV kende de Ereprijs 2002 toe aan Gerard Lohuis, sociaal psychiatrisch verpleegkundige in Groningen. Hij zet zich al jaren in voor hulp aan zogenoemde ‘probleem-kluwen-klanten’, mensen met psychische problemen, verslavingen, gezondheidsproblemen, schulden en daarbij vaak moeilijkheden met huisvesting, de uitkeringsinstantie en justitie. Een ingewikkelde combinatie van problemen die geen enkele instelling in z’n eentje kan aanpakken. In het succesvolle Groningse project ‘Vangnet en Advies’ werken de geestelijke gezondheidszorg, de GGD, het maatschappelijk werk, de woningbouwverenigingen, politie en justitie samen om deze groep voor zover mogelijk te helpen. Gerard Lohuis is één van de oprichters en drijvende krachten van Vangnet en Advies. Op de fiets naar de mensen toegaan, met ze praten in gewone mensentaal, meedenken over dagbesteding, oplossingen zoeken voor dagelijkse problemen om erger te voorkomen, zo werken de mensen van Vangnet en Advies, zo werkt Gerard Lohuis. Hij is ook docent op de Hanze Hogeschool en medeauteur van het boek *Van bemoei- naar groeizorg, Methodieken voor de OGGz*.

Gerard Lohuis ontving de Ereprijs op 16 september in Amsterdam uit handen van bestuursvoorzitter Paul Schnabel. Wethouder Paes van volksgezondheid onthulde het geheim van Groningen: door de relatieve overzichtelijkheid van de stadse problemen, goede samenwerking tussen alle instellingen en mensen zoals Gerard Lohuis, slaagt men er in Groningen in wezenlijk iets te doen voor deze probleemgroep.

Een van de aandachtsgebieden van het NFGV is de Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGz). Het toekennen van de Ereprijs aan Gerard Lohuis paste in dit aandachtsgebied. De Ereprijs bestaat uit een oorkonde, een erepenning en een geldbedrag van € 4.500,-

NFGV EREPRIJSWINNAARS:

- 1989 Mevr. dr. P.J. Draijer
- 1990 J. van der Wilk
- 1991 Prof.dr. R. Giel
- 1993 Dr. H.W.J. Henselmans
- 1994 W.J. Hardeman, *psychiater*
- 1995 Stichting Korrelatie
- 1996 Verenigingen Anoiksis en Ypsilon
- 1997 De Volharding
- 1998 Prof.dr. A. van Dantzig
- 1999 Dr. G.J.M. Hutschemaekers, mevr. E.M.A. de Jonge, dr. B. Terluin
- 2000 Drs. R.F. May
- 2001 D. Petry, *psychiater*, dr. J. van Weeghel

5 Nationale Dag voor de Geestelijke Volksgezondheid

‘Kind in de Knel’ was het thema van de zesde Nationale Dag voor de Geestelijke Volksgezondheid op 10 oktober 2002. Het NFGV organiseert deze dag in samenwerking met de Stichting Pandora, het Trimbos-instituut, GGZ Nederland, Korrelatie, de Cliëntenbond, Labyrint-In Perspectief en ZonMW.

Psychische mishandeling en emotionele verwaarlozing van kinderen is een ernstig probleem. Per jaar worden naar schatting 50.000 tot 80.000 kinderen mishandeld. In een derde van de gevallen gaat het om psychische mishandeling en emotionele verwaarlozing, maar ook bij andere vormen van mishandeling is er sprake van psychisch geweld. De slachtoffers hebben vaak blijvend te kampen met de gevolgen van mishandeling op vroege leeftijd.

Veel mensen die signalen van kindermishandeling opvangen zitten met een dilemma: wel of niets iets doen en wat dan. Met de campagne Kind in de knel wilden wij mensen in de omgeving van kinderen handvatten bieden iets te doen voor een kind in een moeilijke situatie.

Wij brachten de brochure *Kind in de knel* uit in een oplage van 133.000 (grotendeels op basis van geplaatste bestellingen). Nog voor 10 oktober moest de brochure worden herdrukt. Het grote publiek werd gewezen op de campagne met posters, advertenties en een radiospotje. Er was een campagne-website, www.kindindeknel.nl en Korrelatie fungeerde zoals ieder jaar als actielefoon voor de campagne. Een groot aantal ervaringsdeskundigen gaf ons advies en waren bereid hun verhaal te doen in de media.

De universiteit Maastricht onderzoekt wat mensen doen met de informatie uit de brochure (resultaat medio 2003).

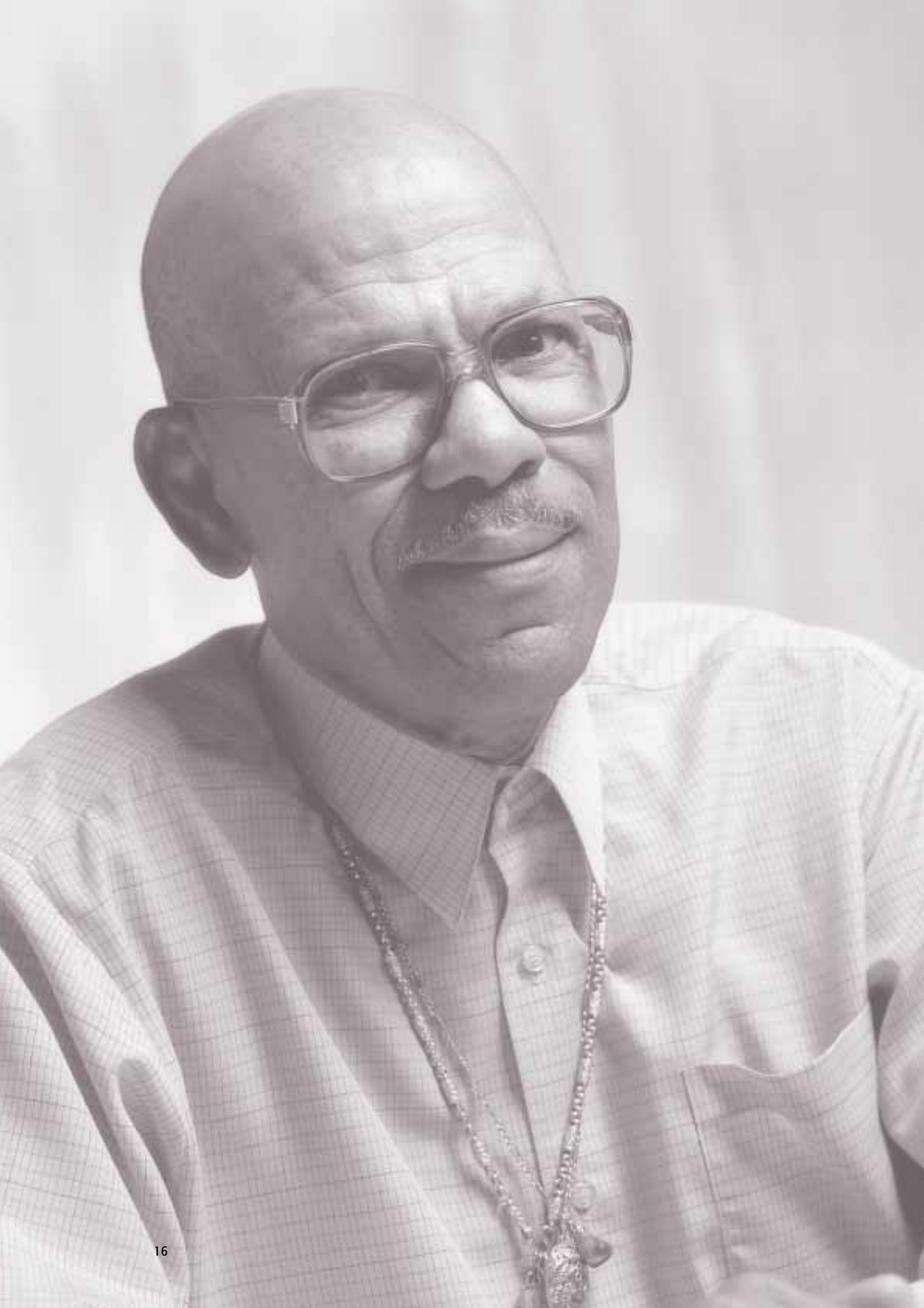
Theater Benjamin uit Groningen kreeg de opdracht een theaterproductie over het thema te maken. In de periode van 30 september tot en met 10 oktober traden ze op tien plaatsen op met de productie *Zout Water*. Het stuk gaf een indringend beeld van psychische mishandeling en emotionele verwaarlozing.

125 Instellingen uit de geestelijke gezondheidszorg, GG- en GGD-en, Kindertelefoons, AMK's etc. bestelden campagnematerialen. Ongeveer veertig instellingen organiseerden uitgebreide publieksactiviteiten in het kader van de Nationale Dag. De voorlichtingsactiviteiten bestonden uit bijvoorbeeld een tentoonstelling in de bibliotheek, een voorlichtingsavond met een deskundige en een ervaringsdeskundige, een gastles voor leerlingen van het ROC, een studiemiddag, een minisymposium, een talkshow, een debat of een informatiemarkt. Naar schatting hebben in totaal circa 5.000 mensen activiteiten bezocht.

Op 10 oktober organiseerden het NFGV en de preventieafdeling van Altrecht een evenement in cultureel centrum De Musketon in Lunetten. Theater Benjamin speelde *Zout Water* en er was een forumdiscussie met vertegenwoordigers van plaatselijke organisaties. Het evenement werd bezocht door medewerkers van lokale en regionale organisaties, buurtbewoners, ervaringsdeskundigen. Ook waren landelijke en regionale actualiteitenmedia aanwezig.

De campagne kreeg ondanks het overlijden van Prins Claus op 6 oktober een overweldigende hoeveelheid aandacht in de pers en media. TV-programma's als 2Vandaag, RTL-4 Nieuws, SBS6 Hart van Nederland, Jeugdjournaal, Ikon-live, Vinger aan de Pols, Gezondheidsplein TV, Kanaal 9 en TV Drenthe besteedden aandacht aan het thema. Aandacht was er ook op Radio 2, Radio 747 en vele regionale en lokale radio's. De landelijke en regionale dagbladen schreven artikelen. Vooral de verhalen van de ervaringsdeskundigen riepen veel reacties op.

6 Fondsenwerving en financieel beheer

Donateurs en giftgevers

De vaste donateurs en mensen die af en toe een gift geven zijn van groot belang voor het NFGV. De financiële steun van deze groep mensen en bedrijven zorgt voor continuïteit en maakt ons werk mogelijk. De relatie met deze groep betrokken mensen wordt dan ook gekoesterd. Dit jaar is extra aandacht besteed aan de donateurs die al geruime tijd geen giften meer hebben gegeven. Naast belangrijke informatie over de redenen waarom donateurs “afhaken” heeft deze actie opgeleverd dat een groot deel van deze groep zich opnieuw aan het NFGV verbindt als vaste donateur.

Het aantal spontane giften en aanmeldingen als donateur stijgt flink. Een groeiend aantal mensen blijkt zich betrokken te voelen bij de geestelijke volksgezondheid.

Donateurs en giftgevers willen steeds beter geïnformeerd worden over de besteding van het geld. Daarom ontvangen zij jaarlijks een kort overzicht van de activiteiten en drie maal per jaar de NFGV Nieuwsbrief.

Mailingacties

Met mailingacties brengen wij psychische problemen en de activiteiten van het NFGV onder de aandacht bij een breder publiek. In april en oktober zijn mailingacties gedaan waarin wordt opgeroepen donateur te worden of het NFGV te steunen met een eenmalige gift. De oktobermailing was gekoppeld aan het thema van de Nationale Dag voor de Geestelijke Volksgezondheid. Daarnaast zijn mailingen meegestuurd met een aantal tijdschriften. Een voorbeeld hiervan is het tijdschrift Engagement, waarin een insert mogelijk was door de medewerking van de Nederlandse Vereniging voor Autisme.

Bedrijven en instellingen

Het NFGV mag een groeiend aantal grote en kleine organisaties tot de donateurs rekenen. Daaronder bevinden zich veel instellingen uit de geestelijke gezondheidszorg, maar ook buiten dit vakgebied groeit de belangstelling voor het NFGV. Naast een financiële bijdrage geven bedrijven ook op andere manier ondersteuning, zoals Wyeth Pharmaceuticals dat de plaatsing van de informatiestand op een congres en de verspreiding van een informatiefolder bij apotheken mogelijk maakte.

Nationale Collecte Hersenziekten & Psychische Ziekten

In 2002 is voor de zesde keer samen met de Hersenstichting Nederland de Nationale Collecte Hersenziekten & Psychische Ziekten gehouden. De collecte is ook dit jaar gegroeid: de opbrengst van ruim € 308.000,- betekent een stijging van meer dan € 80.000,- ten opzichte van 2001. Het aantal collectanten is met 1000 gestegen naar 3750. Door de enorme groei van de collecte is het voor de promotoren niet meer mogelijk bij alle coördinatoren en collectanten persoonlijk de collectematerialen af te leveren. Daarom is ervoor gekozen het inpakken en verzenden van de materialen uit te besteden bij de Sociale Werkvoorziening te Zeist, waar deze klus met veel enthousiasme wordt uitgevoerd.

Voor het laatst heeft de collecte plaatsgevonden in een zogenaamde “vrije periode”. Vanaf 2003 heeft de collecte een plaats op het officiële Collectenrooster in de maand februari.

CBF-Keurmerk

Op 31 mei 2000 kreeg het NFGV het CBF-keur: het keurmerk voor fondswervende instellingen. Om het CBF-Keur te mogen voeren moet een fondswervende organisatie aan een groot aantal strenge eisen voldoen. Het Centraal Bureau Fondsenwerving (CBF) stelt eisen aan de fondsenwerving, aan de efficiëntie van de interne organisatie en aan de communicatie naar de donateurs.

Beleggingsbeleid

In de jaren negentig heeft het NFGV de omvang van het vermogen omlaag gebracht om te voldoen aan de richtlijnen voor vermogensvorming van de Stichting Fondsenwervingsacties Volksgezondheid. In het verslagjaar is het vermogen op een omvang gekomen die past bij de omvang van het bureau en de inkomsten en uitgaven van het NFGV. Het bestuur heeft er voor gekozen het vermogen niet verder omlaag te brengen. Het vermogen wordt gebruikt als buffer voor moeilijke tijden en voor een klein deel als inkomstenbron. Verder worden alle inkomsten ingezet voor de doelstelling.

In het verslagjaar heeft het bestuur een nieuw beleggingsbeleid voor de komende jaren opgesteld. Er is een andere vermogensbeheerder aangetrokken (Mees Pierson Private Wealth Management). Het NFGV is een algemeen nut beogende organisatie en heeft daarom gekozen voor een beleggingsportefeuille gericht op duurzaamheid.

Resultaat

2002 was een uiterst slecht jaar op de effectenbeurzen. Beleggingswinsten en verliezen moeten overeenkomstig de richtlijnen van het CBF op de resultatenrekening worden opgevoerd. Ook het NFGV ontkomt er niet aan voor 2002 een negatief resultaat te noteren. Een deel van het verlies is ten laste gebracht van de reserve waardeverschillen beleggingen, een deel ten laste van het vermogen.

Wel heeft het fonds tijdig ingespeeld op de ontwikkelingen, door gedurende het jaar de uitgaven aan te passen. Er is een lager bedrag dan begroot uitgegeven aan subsidies. Binnen de subsidie categorieën heeft een verschuiving plaatsgevonden: er is minder uitgegeven aan wetenschappelijk onderzoek en leerstoelen, meer aan projecten gericht op vernieuwing en verbetering van zorg. Dit had te maken met de kwaliteit van de ingediende projecten.

De eigen fondsenwerving is in 2002 succesvol verlopen. In 2001 waren de inkomsten dankzij de eenmalige gift ten behoeve van het Fundashon Boy Winkel gegroeid tot ruim 8 ton. In 2002 is dit resultaat bijna geëvenaard, maar dan zonder zo'n grote gift. Dit betekent een groei in de eigen inkomsten van 27%. Er waren vooral hogere inkomsten door deelnemingen van derden in projecten van het NFGV ten behoeve van de geestelijke volksgezondheid. Verder waren de inkomsten uit de loterijen hoger, en waren er overige opbrengsten, zoals inkomsten uit de verkoop van brochures. Als gevolg van een verschuiving van de inspanningen op het gebied van fondsenwerving zijn de kosten van de fondsenwerving in procenten van de baten omlaag gebracht naar 19,7%.

7 Jaarcijfers 2002

Balans per 31 december 2002

In euro's

	31 december 2002	31 december 2001
Vaste activa		
Materiële vaste activa	34.716	60.154
Beleggingen		
<i>Obligaties</i>	2.894.092	4.552.448
<i>Aandelen</i>	881.810	549.291
	<u>3.775.902</u>	<u>5.101.739</u>
Vlottende activa		
Vorderingen		
<i>Te vorderen beleggingsopbrengsten</i>	72.639	145.860
<i>Overige vorderingen</i>	201.030	43.053
	<u>265.916</u>	<u>188.913</u>
Liquide middelen	435.665	226.187
	<u>4.519.952</u>	<u>5.576.993</u>

	31 december 2002	31 december 2001
Eigen vermogen		
Besteedbaar vermogen		
<i>Stamkapitaal</i>	6.807	6.807
<i>Reserve waardeverschillen beleggingen</i>	1.178	118.726
<i>Overig besteedbaar vermogen</i>	<u>1.871.858</u>	<u>1.977.083</u>
	1.879.843	2.102.616
Vastgelegd vermogen		
<i>Fonds op naam: Fundashon Boy Winkel</i>	231.200	231.200
<i>Fonds activa bedrijfsvoering</i>	<u>34.716</u>	<u>60.154</u>
	265.916	291.354
Totaal eigen vermogen	2.145.759	2.393.970
Schulden op korte termijn		
<i>Toegezegde nog niet uitbetaalde bedragen</i>	2.222.493	2.983.898
<i>Overige schulden</i>	<u>151.700</u>	<u>199.125</u>
	2.374.193	3.183.023
	4.519.952	5.576.993

Staat van baten en lasten over 2002 en begroting 2003

In euro's

	Begroting 2003	Werkelijk 2002	Begroting 2002	Werkelijk 2001
Baten uit eigen fondsenwerving				
<i>Collecten</i>	200.000	157.056	181.500	113.135
<i>Mailingacties</i>	200.000	286.991	340.000	338.369
<i>Contributies, donaties, giften en schenkingen</i>	450.000	336.506	227.000	389.226
<i>Nalatenschappen</i>	PM	0	45.500	2.789
	850.000	780.553	794.000	843.519
Kosten eigen fondsenwerving				
<i>Directe verwervingskosten</i>	137.000	119.096	136.000	120.019
<i>Uitvoeringskosten eigen organisatie</i>	45.000	34.540	59.000	49.912
	182.000	153.636	195.000	169.931
<i>In procenten van baten uit eigen fondsenwerving</i>	21,4	19,7	24,6	20,1
Totaal eigen fondsenwerving	668.000	626.917	599.000	673.588
Aandeel in acties van derden				
<i>Algemene Loterij Nederland</i>	675.000	651.350	667.000	664.776
<i>Sporttoto/Lotto</i>	180.000	307.445	177.000	281.303
<i>Nationale Instant Loterij</i>	110.000	56.345	109.000	55.175
	965.000	1.015.140	953.000	1.001.254
Beleggingsopbrengsten				
<i>Gerealiseerd beleggingsresultaat</i>	180.000	136.066	272.000	400.338
<i>Ongerealiseerd beleggingsresultaat</i>	80.000	(117.548)	PM	(259.703)
Resultaat beleggingen	260.000	18.518	272.000	140.635
Overige opbrengsten		30.938	0	0
Totaal beschikbaar voor doelstelling	1.893.000	1.691.513	1.824.000	1.815.477

	Begroting 2003	Werkelijk 2002	Begroting 2002	Werkelijk 2001
Besteed aan doelstelling				
Voorlichting en preventie				
<i>Eigen activiteiten</i>	625.000	691.324	680.500	654.387
<i>Verstreckte subsidies</i>	100.000	111.411	113.500	212.142
<i>Vrijgevallen toezeggingen</i>	(7.000)	(3.788)	(4.500)	(71.276)
<i>Uitvoeringskosten eigen organisatie</i>	710.000	593.033	626.000	563.923
	1.428.000	1.391.980	1.415.500	1.359.176
Wetenschappelijk onderzoek				
<i>Verstreckte subsidies</i>	250.000	191.048	295.000	346.280
<i>Vrijgevallen toezeggingen</i>	(75.000)	(28.102)	(27.500)	(4.234)
<i>Uitvoeringskosten eigen organisatie</i>	30.000	49.352	36.500	48.151
	205.000	212.298	304.000	390.197
Vernieuwing en verbetering van zorg				
<i>Verstreckte subsidies</i>	180.000	276.800	227.000	216.132
<i>Vrijgevallen toezeggingen</i>	(20.000)	(86.914)	(13.500)	(24.080)
<i>Uitvoeringskosten eigen organisatie</i>	100.000	145.560	95.500	133.691
	260.000	335.446	309.000	325.743
Totaal besteed aan doelstelling	1.893.000	1.939.724	2.028.500	2.075.116
Tekort	–	(248.211)	(204.500)	(259.639)
Totaal	1.893.000	1.691.513	1.824.000	1.815.477
Het tekort is als volgt verdeeld				
<i>Overig besteedbaar vermogen</i>	0	(105.225)	(204.500)	(198.398)
<i>Reserve waardeverschillen beleggingen</i>	0	(117.548)	PM	(259.703)
<i>Fundashon Boy Winkel</i>	0	0	0	231.200
<i>Fonds activa bedrijfsvoering</i>	0	(25.438)	0	(32.738)
	0	(248.211)	(204.500)	(259.639)

Toelichting bij de begroting 2003

Psychische ziekten vormen een groot probleem voor de volksgezondheid. In de top tien van ziekten die de grootste belasting voor de samenleving vormen staan verschillende ziekten die horen tot het werkkterrein van het NFGV (depressie, angststoornissen, verslavingen). Uit de *Volksgezondheid Toekomstverkenningen* die het RIVM om de vijf jaar publiceert, blijkt dat het aandeel van psychische ziekten in de totale gezondheidszorg in de toekomst alleen maar zal stijgen. Kortom, er is voor het NFGV nog veel werk te verrichten.

In de verdeling van gelden over de posten subsidies, voorlichting en fondsenwerving trekt het bestuur de beleidslijn van voorgaande jaren door. De behoefte aan financiering van onderzoek en allerlei projecten in de geestelijke gezondheidszorg is onverminderd groot. Het NFGV financiert wetenschappelijk onderzoek, bijzonder hoogleraarschappen en vele projecten van organisaties en instellingen. Het bestuur moet helaas nog vaak aanvragen voor projecten afwijzen wegens gebrek aan middelen.

Een tweede kerntaak is voorlichting geven over psychische problematiek. Het fonds doet dit zelf, maar er is ook ruimte voor subsidiëring van projecten van derden. Het NFGV constateert een almaar toenemende vraag naar ons voorlichtingsmateriaal. Het fonds blijft werken aan verbetering van de kwaliteit en verhoging van de kwantiteit. Het publiek waardeert de bijdrage van het NFGV aan het doorbreken van het taboe en het bespreekbaar maken van psychische problemen. Goede en objectieve informatie is daarvoor een vereiste.

De inkomsten van het NFGV zijn beperkt als men ze afzet tegen de omvang van de problematiek in de samenleving en het grote aantal subsidieverzoeken dat wij ontvangen. Het beleid van het NFGV is er dan ook op gericht meer inkomsten te verwerven. Dat valt overigens niet altijd mee in deze tijd van een stagnerende economie. De schommelingen op de aandelenmarkten zijn zorgwekkend, temeer omdat deze in de resultaten van het fonds worden meegewogen.

In 2003 zal het NFGV zich blijven inspannen meer donateurs te werven. Wij zullen de aandacht vestigen op de mogelijkheid het NFGV te steunen met een legaat of nalatenschap. We zullen de mogelijkheden van het vestigen van een Fonds op Naam beter onder de aandacht brengen.

Het NFGV draagt bij aan de verbetering en vernieuwing van zorg op het hele brede terrein van de geestelijke gezondheidszorg. Daarbij ligt een accent op de vier aandachtsgebieden. Deze behoeven in de begroting niet verder te worden gespecificeerd omdat ze onder de bestaande subsidie categorieën vallen. Ook binnen de eigen voorlichtingsactiviteiten wordt gekozen voor projecten binnen deze aandachtsgebieden.

Accountantsverklaring

Ingevolge uw opdracht hebben wij de in dit jaarverslag opgenomen financiële overzichten (staat van baten en lasten over 2002 en balans per 31 december 2002) van Stichting Nationaal Fonds Geestelijke Volksgezondheid over 2002 gecontroleerd. De financiële overzichten zijn ontleend aan de door ons gecontroleerde jaarrekening 2002 die voldoet aan de Richtlijn verslaggeving fondsenwervende instellingen. Bij de geconsolideerde jaarrekening hebben wij op 11 maart 2003 een goedkeurende accountantsverklaring verstrekt. De jaarrekening is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het bestuur van de stichting. Het is onze verantwoordelijkheid een accountantsverklaring bij de jaarrekening te verstrekken.

Wij zijn van oordeel dat de financiële overzichten op alle van materieel belang zijnde aspecten in overeenstemming zijn met de jaarrekening waaraan deze is ontleend.

Ten behoeve van een duidelijker inzicht in de financiële positie, resultaten van de stichting en de reikwijdte van onze controle dienen de financiële overzichten te worden gelezen in samenhang met de volledige jaarrekening waaraan de overzichten zijn ontleend, alsmede met de door ons daarbij verstrekte verklaring.

Utrecht, 25 april 2003

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

8 Bestuurssamenstelling, Onderzoeksadviescommissie, Bureau

De stichting draagt de naam Stichting Nationaal Fonds Geestelijke Volksgezondheid. Het NFGV is gevestigd te Utrecht.

In de statuten is de doelstelling van het NFGV als volgt verwoord: Het NFGV heeft als doel de bevordering van de geestelijke volksgezondheid en de geestelijke gezondheidszorg. Zij tracht dit doel te bereiken door het financieren van activiteiten en het geven van voorlichting.

Het bestuur van het NFGV vormt een afspiegeling van het gehele werkerterrein van het Fonds. Een brede vertegenwoordiging van deskundigen op het gebied van psychische problematiek neemt à titre personnel zitting in het bestuur: behandelaars, patiënten, familieleden, onderzoekers, bestuurders en managers.

Eind 2002 nam het bestuur afscheid van mw. N.J. Nicolai, psychiater en drs. G.J. Doornkate. Mevr. Nicolai maakte deel uit van het bestuur sinds 1 januari 1996, de heer Doornkate sinds december 1992. Hun zetels in het bestuur zijn ingenomen door mw. drs. M. Nijssen (Lid Raad van Bestuur GGZ Buitenamstel) en drs. P. Rijnders (sectordirecteur Volwassenenzorg/Verslavingszorg Emergis).

Ook nam het bestuur per 1 januari 2003 afscheid van prof dr. Ph. Treffers die na een periode van ruim tien jaar als lid van de onderzoeksadviescommissie aan het einde van zijn benoemingsperiode was gekomen. Tenslotte werd bij de overgang naar een nieuwe vermogensbeheerder in het najaar afscheid genomen van de heer D. Essink RA, die als voormalig bestuurslid enige tijd als toegevoegd adviseur was aangebleven bij de financiële commissie van het NFGV.

Bestuur per 1 januari 2003

Voorzitter:

- prof. dr. P. Schnabel

Bestuur:

- mw. J.W. Achttienribbe-Buijs
- drs. S. Czyzewski
- drs. Th. Festen, *Secretaris*
- J. van der Haar
- drs. J. Heiner
- mw. drs. M. E. Nijsen
- drs. P.B.M. Rijnders
- prof. dr. A.H. Schene
- mw. dr. L. Schlichting
- J. van der Wilk

Financiële commissie:

- drs. R. Gorter, *Directeur bureau*
- J. van der Haar
- drs. J. Heiner
- drs. S. Czyzewski

Onderzoekadviescommissie:

- mw. dr. G.H.M.M. ten Horn
- prof. dr. C.P.F. van der Staak
- (vacature)

Bureau:

- drs. R. Gorter, *Directeur*
- mw. L. E. Geelmuyden, *Administrateur*
- drs. B. Roelands, *Subsidies*
- mw. drs. S. van Soest, *Subsidies*
- mw. dr. A.M.M. Dercksen, *Communicatie en Voorlichting*
- drs. J. Procee, *Communicatie en Voorlichting*
- mw. drs. A. Haven, *Communicatie en Voorlichting*
- mw. drs. I. van de Lisdonk-de Haan, *Communicatie en Voorlichting*
- mw. drs. I. Muis, *Fondsenwerving en Communicatie*
- mw. J. van Logchem-Meurs, *Secretariaat*
- mw. M de Puy, *Secretariaat, Office Manager*
- mw. W. Schouten, *Secretariaat*
- mw. S. Oord, *Secretariaat*

9 Overzicht Subsidietoekenningen in 2002

Toekenningen met een * staan beschreven in hoofdstuk 2.

A. VOORLICHTING EN PREVENTIE

- 5582* **Vereniging Achterblijvers na Vermissing**
Brochure voor hulpverleners.
- 5593* **Grey Power, Hilversum**
Theatrale voordracht “Later als ik oud ben”, door Mary Michon.
- 5594* **AMK, Amsterdam**
Implementatie van het protocol Kindermishandeling.
- 5597 **FVGGZ, Utrecht**
Nationaal congres over de beroepsontwikkeling van de verpleegkunde in de GGZ
- 5602 **Federatie Vrouwenzelfhulp Utrecht**
Website voor lotgenotencontact.
- 5603 **Stichting Week van de Chronisch Zieken**
Week van de Chronisch Zieken
- 5614 **Nederlandse Vereniging voor Autisme**
Publicatie van de ervaringen met het werken volgens het convenant Autisme.
- 5630 **Stichting Zelfhulp Netwerk Eindhoven/Kempenland**
Verwendag voor vrijwilligers en de organisatie van een symposium.
- 5674 **Regioconsult GGZ, Utrecht**
Landelijk symposium over de betekenis en het perspectief van cliëntgestuurde projecten in de GGZ.
- 5679* **Clé Jansen, Breda**
Documentaire over kinderen die getuige zijn (geweest) van huiselijk geweld.

- 5686 ADOC, Leiden**
Uitbouwen van de functie van informatie- en documentatiecentrum in het adoptieveld.
- 5694 Kenniscentrum Autisme Nederland, Oosterbeek**
Voortzetten van de interactieve website.
- 5696 Stichting Borderline, Utrecht**
Financiële ondersteuning van de nieuwsbrief.
- 5704 Cliëntenbond in de GGZ, Utrecht**
Week van de Psychiatrie.

B. WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK

- 5577* Adhesie, Deventer**
Toetsing van het Stepped Care-zorgmodel voor frequent voorkomende psychische klachten.
- 5598 Arie Querido Lectures**
Gastcolleges en master-cursussen van hoogleraren uit het buitenland over Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGZ).
- 5626* Trimbos-instituut, Utrecht**
Onderzoek naar de succesfactoren van vriendendiensten/maatjesprojecten.

C. VERNIEUWING EN VERBETERING VAN DE ZORG

- 5450 ANGO, Amersfoort**
Voortzetting subsidie individuele hulp.
- 5572* SWCZ, Haarlem**
Theaterproject ter bevordering van de integratie van de integratie van mensen met een psychiatrische achtergrond.
- 5574 Vrouwenopvangcentrum Valkenhorst, Breda**
Ontwikkeling van een beter begeleidingsaanbod voor vrouwen en kinderen met een GGZ-indicatie.
- 5576 ServicePlus, Schagen**
Uitbreiding van de dienstverlening aan psychiatrische patiënten en gehandicapten met onder andere tuinonderhoud en vrijetijdsbesteding.

- 5580 Cliëntinitiatieven, Didam**
Zelfhulpgroep voor stemmenhoorders.
- 5583 AGOG Nederland, Eindhoven**
Project Deskundigheidsbevordering van de Stichting Anonieme Gokkers Omgeving Gokkers (AGOG).
- 5591* Basisberaad GGZ, Rotterdam**
Project 'Ouders dichterbij', gericht op de versterking van de rechtspositie van ouders met psychische problemen.
- 5615* Relatiebureau 'Metgezel' ('werktitel 'Friends'), Arnhem**
Relatie- en contactbemiddelingsbureau voor mensen met psychiatrisch en/of psychosociale problemen.
- 5618* Leonardo da Vinci, Ermelo**
Kunstwerkplaats voor mensen met een handicap.
- 5619 RODAS, Haarlem**
Zorghotel waar mensen met psychiatrische en psychosociale problemen een time-out kunnen hebben.
- 5644 't Groene Sticht, Utrecht**
Woonwerkgemeenschap voor onder andere (ex-) daklozen.
- 5646 Stichting Pandora, Amsterdam**
Inventarisatie van voorwaarden voor het doorbreken van verzet wanneer een zelfbindingsverklaring is getekend.
- 5660* ZieZo, Zutphen**
Praktijkhuis waar mensen met een eetstoornis leren omgaan met moeilijke situaties.
- 5669 Platform GGZ, Amsterdam**
Studiedag in het kader van een Duits-Nederlandse uitwisseling.
- 5671 In de Wingerd, Wapenveld**
Nieuw materiaal voor therapieboerderij 'In de Wingerd'.
- 5675 Medical point of view, Amsterdam**
Haalbaarheidsonderzoek naar de oprichting van een platform van cliënten- en familieorganisaties in de GGZ.

- 5677 **Stichting 'The Eagle', Den Haag**
Steun en begeleiding aan ex-drugsverslaafde en ex-gedetineerde jongeren.
- 5693 **PSW, Den Bosch**
Kennisonwikkeling rond arbeidsintegratie van mensen met autisme.
- 5699 **International Federation of Medical Students' Association (IFMSA) VU.**
Symposium 'Wereldverschil'.
- 5707* **GGNet, Warnsveld**
Landelijke coördinatie voor het project "Implementatie kwaliteit van zorg bij dwang en drang".

FUNDASHON BOY WINKEL

- 5708* **SOKH Curaçao**
Opvoedingsondersteuning aan kinderen met een handicap.

In 2002 zijn vier nieuwe brochures verschenen in de NFGV-reeks: Pesten bij kinderen en volwassenen, Gokverslaving, Depressie bij ouderen en Rouw en verliesverwerking. Daarmee kwam het aantal brochures over psychische problemen op 16.